

การพัฒนาคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

The Purposes of the Study were to Develop the Manual for Student-Centered Teaching Pattern Based on Thai Qualifications Framework for Higher Education

ดร. กรองทิพย์ นาควิชตร (Dr. Krongtip Nakvichet) *

นพดล สุ่มมาตย์ (Nopadol Summart) **

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และหาคุณภาพของคู่มือฯ ดำเนินการวิจัยเป็น 6 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาความจำเป็นในการสร้างคู่มือฯ 2) พัฒนาคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 9 คน แล้วปรับปรุงได้คู่มือฉบับทดลองใช้ 3) ทดลองใช้คู่มือฉบับทดลองใช้กับอาจารย์จำนวน 31 คน และติดตามผล 4) ปรับปรุงคู่มือฉบับทดลองใช้ได้คู่มือฉบับนำไปใช้ 5) การตรวจสอบยืนยันซ้ำคุณภาพคู่มือฉบับนำไปใช้กับอาจารย์ต่างกลุ่ม โดยจัดอบรมอาจารย์ 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 อาจารย์รับการอบรมจำนวน 35 คน ครั้งที่ 2 อาจารย์รับการอบรมจำนวน 53 คน ครั้งที่ 3 อาจารย์รับการอบรมจำนวน 59 คน และโดยให้อาจารย์จำนวน 18 คน ศึกษาคู่มือฯ ด้วยตนเองอีก 1 ครั้ง 6) ปรับปรุงคู่มือฯ ครั้งสุดท้าย ได้คู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติฉบับสมบูรณ์

ผลการศึกษา

1. อาจารย์ประเมินตนเองว่ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการสอน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ หลังรับการอบรมใช้คู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติฉบับทดลองใช้ สูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาจารย์มีเจตคติที่ดีต่อการออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ อาจารย์ประเมินคุณภาพคู่มือฯ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.19$) ภายหลังการอบรมใช้คู่มือฯ 2 เดือน อาจารย์ประเมินคุณภาพคู่มือฯ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.92$) อาจารย์มีความตระหนักในการใช้หลักการสอน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) และนักศึกษาประเมินว่าอาจารย์มีการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$)

2. ผลการประเมินซ้ำคุณภาพคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติฉบับนำไปใช้ ซึ่งใช้กับอาจารย์ต่างกลุ่ม มีผลดังนี้

คำสำคัญ: คู่มือ อาจารย์ การออกแบบการสอน ผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ อุดมศึกษา

Keywords: Manual, Teaching pattern, Student - Center, Thai Qualifications Framework, Higher Education

* คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

** อาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ และ ผู้อำนวยการสำนักบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

- 1) อาจารย์ที่ได้รับการอบรมใช้คู่มือฯประเมินคุณภาพคู่มือฯ อยู่ในระดับดีมาก 2 ครั้ง ($\bar{X}$ = 3.94 และ 4.23 ตามลำดับ) อีก 1 ครั้งอยู่ในระดับดีมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.95)
- 2) อาจารย์ที่ศึกษาคู่มือด้วยตนเอง ประเมินคุณภาพคู่มือฯว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก($\bar{X}$ = 4.39)

Abstract

The purposes of the study were to develop the manual for student - centered teaching pattern based on Thai Qualifications Framework for Higher Education and to study it's quality. There were 6 steps of studying : (1) to study the relevance of the manual development. (2) to develop the manual and prove it's clarify, exactitude, component congruence, accessibility, function and modernize by the 9 experts and then, improve it. (3) to try out the manual with 31 samples of instructors and to follow up it's quality. 4) to improve it to be an effective manual. 5) to recheck it's quality by other instructors utilizing it for 3 times with the three groups : the first group consisted of 35 instructors; the second group consisted of 53 instructors; the third group consisted of 59 instructors and confirming the quality by the 18 instructors who used it themselves 6) to improve it to obtain the finalized manual. The findings revealed that

1. The instructors evaluated themselves that they improved their knowledge after using the draft manual at 0.01 level significant. Their attitude to student - centered teaching pattern based on Thai Qualifications Framework for Higher Education was at a good level. They assessed the quality of the manual at a high level ($\bar{X}$ =4.19). Two months later, they evaluated the manual at a high level ($\bar{X}$ =3.92); they performed their teaching role based on Thai Qualifications Framework for Higher Education at a high level($\bar{X}$ = 4.26); the students assessed their instructors in teaching at a high level ($\bar{X}$ = 4.08)

2. The result of verifying the manual's quality by another instructors:

1) The two initial assessments were at a high level ($\bar{X}$ = 3.94 and 4.23); the third was at the highest level($\bar{X}$ =4.95).

2) The final assessment confirmed the quality of the manual by the instructors who utilized it themselves was at a high level ($\bar{X}$ = 4.39)

ความเป็นมา

ผลการประเมินการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ปรากฏว่า นิสิต นักศึกษายังอ่อนด้อยวินัยและความรับผิดชอบ ขาดทักษะด้านการคิด การวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ขาดเหตุผล ขาดความสามารถด้านภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ นำความรู้ไปใช้ได้ น้อย กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้มีการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนแบบ

องค์รวมในยุคเทคโนโลยีก้าวไกล ให้ได้บัณฑิตไทยที่มีคุณภาพรอบด้านเทียบเคียงบัณฑิตจากสถาบันทั้งในและต่างประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนและในวงกว้างออกไป(จิรณี ตันติรัตน์วงศ์, 2552; กระทรวงศึกษาธิการ, 2553; สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553; สุนทร โสติพิพันธุ์, 2553; วิจารย์พานิช, 2553 และ บวร ปภัสสรพร, 2553) โดยมีนโยบายและวิธีการที่หลากหลาย นโยบายและวิธีการที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การพัฒนาคณาจารย์ใน

มหาวิทยาลัยให้มีความพร้อมรับการปฏิรูปการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550) เพราะคุณภาพของอาจารย์เป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จในการจัดการศึกษา (สงบ ลักษณะ, 2544) อันจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพบัณฑิตดังกล่าว มุ่งผลิตบัณฑิตไทยให้มีคุณภาพ (คณะกรรมการสภาผู้บริหารการแห่งประเทศไทย, 2547) เพื่อสนองความต้องการของสังคม แนวทางการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนพัฒนาแบบองค์รวมตามเจตนารมณ์ระดับชาติ จำเป็นต้องยึดหลักการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและประสบการณ์ของผู้เรียน มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อม (ทิตินา แหมมณี, 2548 และสุภาพ ณ นคร, 2553) ในรูปแบบที่หลากหลาย บูรณาการการจัดการการเรียนรู้ อันจะเป็นประโยชน์ในการบรรลุเป้าหมายเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (มกราพันธ์ จุฑารสกล, 2553) ด้วยการพัฒนาวิธีการสอน การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ และการวัดผลประเมินผล (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) อาจารย์ผู้สอนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้เกิดผลการเรียนรู้ในผู้เรียนครอบคลุมกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ดังกล่าว ซึ่งเป็นกระบวนการที่ค่อนข้างซับซ้อน ควรได้รับการพัฒนา และสนับสนุนส่งเสริมแนวทางหนึ่งที่เป็นไปได้ ควบคู่กับการพัฒนาอาจารย์รูปแบบอื่น คือ การสร้างคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้เกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติงานในการเตรียมการและงานสอนของอาจารย์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

2. เพื่อศึกษาคุณภาพของคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คู่มือออกแบบการสอน หมายถึง เอกสารเสนอแนวทางสำหรับอาจารย์ สถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาตรี ในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้บรรลุผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2. การสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ในลักษณะ เราความสนใจผู้เรียน แจ้งจุดมุ่งหมายการเรียนรู้แก่ผู้เรียน เชื่อมโยงความรู้เดิม สอนบทเรียน แนะนำแนวทางการเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติ จัดให้ผู้เรียนนำเสนอผลการเรียนรู้ อภิปรายร่วมกัน แจ้งผลการเรียนรู้แก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ แนะนำการประยุกต์ความรู้ไปใช้ในอาชีพและชีวิตจริง และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

3. การจัดการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ในสถาบันอุดมศึกษา ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

- ขั้นตอนที่ 1** ศึกษาความจำเป็นในการสร้างคู่มือฯ จากนโยบายการจัดการศึกษา คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กล่าวถึงการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมโดยจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551-2565 มุ่งพัฒนาการจัดการศึกษา วิธีที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การพัฒนาคณาจารย์ในการจัดการเรียนรู้ ประกอบกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2552 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของชาติ และหลักการการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตามกรอบแนวคิดจากขั้นตอนที่ 1 และตรวจสอบคุณภาพร่างคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับ ความชัดเจน ความถูกต้อง ความสอดคล้อง และ ความเหมาะสมในองค์ประกอบของคู่มือ รวมทั้ง ประโยชน์ในการนำไปใช้และ ความทันสมัยของคู่มือฯโดยผู้เชี่ยวชาญ 9 คน แล้วปรับปรุงได้คู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติฉบับทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาคุณภาพของคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติฉบับทดลองใช้ โดยนำไปทดลองใช้กับอาจารย์มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล จำนวน 31 คน และติดตามผล

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติฉบับทดลองใช้ ได้คู่มือฉบับนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบยืนยันซ้ำคุณภาพคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติฉบับนำไปใช้ ด้วยการอบรมคณาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการใช้คู่มือฯ จำนวน 3 ครั้ง คือ 1) ที่มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล จังหวัด

นครราชสีมา จำนวน 35 คน 2) ที่มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 53 คน และ 3) ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 59 คน หลังจากนั้น ตรวจสอบซ้ำอีก ด้วยการขอให้คณาจารย์ที่สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตอุดรธานี จำนวน 18 คน ศึกษาคู่มือฯด้วยตนเอง และให้ประเมินความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับคุณภาพของคู่มือฯ

ขั้นตอนที่ 6 ปรับปรุงคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ครั้งสุดท้าย ได้คู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติฉบับสมบูรณ์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พัฒนาคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ได้คู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา การพัฒนาวิธีสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ การออกแบบการสอน บรรลุกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา การทบทวนความสำเร็จของอาจารย์เพื่อแก้ไข/พัฒนาการจัดการเรียนรู้ สรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1.1 ผู้เชี่ยวชาญ 9 คน ประเมินคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติฉบับทดลองใช้ ว่ามีความชัดเจน มีความถูกต้อง มีความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ของคู่มือ อยู่ในระดับมาก มีความเหมาะสม ประโยชน์ในการนำไปใช้ และความทันสมัยของคู่มือฯ อยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 เมื่อนำคู่มือฯ ฉบับทดลองใช้ไปทดลองใช้พัฒนาอาจารย์ พบว่าหลังรับการอบรมใช้คู่มือฯ อาจารย์ประเมินตนเองว่ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

สูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาจารย์มีเจตคติที่ดีต่อการออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ อาจารย์ประเมินคุณภาพคู่มือออกแบบสอนแห่งชาติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.19) ต่อมาประเมินคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ภายหลังจากอบรมใช้คู่มือฯ 2 เดือน อาจารย์ที่ใช้คู่มือฯ มีความเห็นว่าคู่มือฯ มีคุณภาพเกี่ยวกับการนำเสนอหลักและวิธีการออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 3.92) อาจารย์มีความตระหนักในการใช้หลักการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.26) เมื่อนักศึกษาประเมินการสอนของอาจารย์พบว่าอาจารย์มีการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.08) เช่นกัน

1.3 ผลการประเมินซ้ำคุณภาพคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มีดังนี้

1) ผลการประเมินซ้ำคุณภาพคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติฉบับนำไปใช้ โดยอาจารย์ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่รับการอบรมใช้คู่มือฯ 3 ครั้ง พบว่า จากการอบรมที่จังหวัดนครราชสีมา และที่จังหวัดอุบลราชธานี อาจารย์ประเมินคุณภาพคู่มือฯ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 3.94 และ 4.23 ตามลำดับ) ส่วนที่จังหวัดขอนแก่น อาจารย์ประเมินคุณภาพคู่มือฯ อยู่ในระดับดีมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.95)

2) อาจารย์ที่สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตอุดรธานีที่ศึกษาคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติด้วยตนเอง มีความเห็นว่า คู่มือฯ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.39)

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นสำคัญได้ดังต่อไปนี้

2.1 ผลจากการนำคู่มือออกแบบการสอน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติฉบับทดลองใช้ไปทดลองใช้ พบว่า หลังรับการอบรมใช้คู่มือฯ อาจารย์ประเมินตนเอง ว่ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สูงกว่าก่อนรับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และอาจารย์มีเจตคติที่ดีต่อเรื่องนี้ อธิบายได้ว่า เนื้อหาสาระในคู่มือเกี่ยวกับการออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นเรื่องที่อาจารย์ในระดับอุดมศึกษาซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาทางวิชาการศึกษา และไม่ได้รับการอบรมวิธีการสอน เมื่อได้รับการอบรมจึงมีความรู้สูงขึ้น อีกทั้งเนื้อหาสาระเกี่ยวกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เป็นเรื่องใหม่ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการฉบับล่าสุด ในปี พ.ศ. 2552 ตามที่ วิจารณ์ พานิช (2553) กล่าวเน้นถึงการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลการเรียนรู้ตามความต้องการของสังคมในยุคที่ประเทศต้องการ สถาบันอุดมศึกษาจึงกำหนดนโยบาย เตรียมผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพเทียบเคียงกับบัณฑิตสถาบันดี ทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาจารย์จึงมีความตื่นตัวในการพัฒนาตนเองในเรื่องการสอนซึ่งเป็นเรื่องจำเป็น เพื่อดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบาย เมื่อได้รับการพัฒนาด้วยการอบรมใช้คู่มือฯ ซึ่งมีสาระสำคัญในเรื่องการสอน จึงมีความรู้สูงขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อเรื่องการสอน

เมื่อประเมินคู่มือออกแบบการสอน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ภายหลังจากอบรมใช้คู่มือฯ 2 เดือน อาจารย์ที่ใช้คู่มือฯ มีความเห็นว่าคู่มือฯ มีคุณภาพเกี่ยวกับการนำเสนอหลักและวิธีการออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติอยู่ในระดับดีมาก อีกทั้งมีความตระหนักในการใช้หลักการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ อยู่ในระดับดีมาก อธิบายได้ว่าเมื่ออาจารย์ได้ใช้คู่มือฯ ไประยะหนึ่ง ทำให้เข้าใจเนื้อหาสาระและยังมีความเห็น ว่าคู่มือฯมีคุณภาพในระดับดีมาก และเห็นความสำคัญ จนมีความตระหนักในการใช้หลักการสอนเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ เป็นการยืนยันคุณภาพของคู่มือฯ ที่อยู่ใน ระดับดีมาก

เมื่อนักศึกษาประเมินการสอนของอาจารย์ เกี่ยวกับการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พบว่า อาจารย์มีการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาอยู่ใน ระดับมาก เป็นการแสดงผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการที่ อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจในการสอนเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ

2.2 จากผลการประเมินซ้ำคุณภาพ คู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยอาจารย์ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือผู้รับการอบรมใช้คู่มือฯ 3 ครั้ง ที่พบว่าการอบรม 2 ครั้ง อาจารย์ประเมินคุณภาพคู่มือฯ อยู่ใน ระดับดีมาก และครั้งที่ 3 อาจารย์ประเมินคุณภาพ คู่มือฯ อยู่ในระดับดีมากที่สุด เป็นการยืนยันคุณภาพ คู่มือฯ ส่วนที่พบว่าอาจารย์ผู้ศึกษาคู่มือฯด้วยตนเอง ประเมินว่าคู่มือฯ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก เป็นการ ยืนยันซ้ำคุณภาพของคู่มือฯ อีกทั้งการที่อาจารย์ผู้ ใช้ คู่มือฯเรียนรู้สาระในคู่มือได้ด้วยการศึกษาดูด้วยตนเอง แสดงว่าคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เป็นประโยชน์ต่ออาจารย์ ในลักษณะเดียวกับการใช้ คู่มือทั่วไป ซึ่งผู้ใช้คู่มืออาจศึกษาสาระประโยชน์จาก คู่มือได้ด้วยตนเอง เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความรู้ ของอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอน ตามที่ สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ (2537 อ้างถึงใน ศิริสุตา ไกรวิจิตร, 2552) กล่าวว่า อาจารย์สามารถศึกษาเรียนรู้เพื่อพัฒนา

ตนเอง และที่สำนักงานคณะกรรมการการประณม ศึกษา (2540) และพงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542) เสนอว่า วิธีการหนึ่งที่ครูอาจารย์สามารถพัฒนาตนเอง คือ การศึกษาคู่มือปฏิบัติงาน สนองนโยบายสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550) ในการปฏิรูป การศึกษา โดยพัฒนาคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการปฏิรูปการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สถาบันอุดมศึกษาควรมีการนำคู่มือออกแบบการสอน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติไปใช้เพื่อพัฒนาการสอน ของอาจารย์

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) สถาบันอุดมศึกษาควรนำคู่มือ ออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติไปใช้เพื่อ พัฒนาการสอนของอาจารย์ โดยจัดอบรมหรือให้ อาจารย์ศึกษาคู่มือด้วยตนเอง

2) อาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดม ศึกษาควรดำเนินงานออกแบบการสอนในรายละเอียด ของรายวิชาแล้วจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรม การเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามที่บันทึกในเอกสาร รายละเอียดของรายวิชา

3) อาจารย์สามารถเรียนรู้วิธีการ ออกแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สอดคล้อง กับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ จากคู่มือออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1) ควรมีการศึกษาติดตามผลการใช้คู่มือ ออกแบบการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในโอกาส ต่อไป

2) ควรมีการศึกษาผลการจัดการศึกษา
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับอุดมศึกษาของชาติเป็นระยะ

3) ควรมีการศึกษานวัตกรรมจัดการ
การเรียนรู้ที่สนับสนุนการจัดการศึกษาตามกรอบ
มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของชาติ

4) ควรมีการศึกษาการจัดการศึกษา
บูรณาการจัดการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนการสอน
บูรณาการกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้วยวิธีการต่าง ๆ

5) ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนา
ผู้เรียนที่มีลักษณะเด่นเฉพาะในความเป็นไทยอันเป็น
เอกลักษณ์ของชาติเพื่อแสดงและเผยแพร่สู่ประเทศ
อาเซียน

6) ควรมีการศึกษาแนวโน้มเป้าหมาย และ
วิธีการพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมโลก

กิตติกรรมประกาศ

ขอบพระคุณมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลที่
สนับสนุนการวิจัย ขอบพระคุณ ศาสตราจารย์
ดร. สำเริง บุญเรืองรัตน์ ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ
และรองศาสตราจารย์ ดร.บวร ปภัสราทร ที่กรุณา
ชี้แนะการทำวิจัย และเขียนบทความนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559)**. กรุงเทพฯ:
สำนักงานเลขาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะกรรมการสภาผู้บริหารการแห่งประเทศไทย. (2547). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้บริหารมืออาชีพ
เพื่อแข่งขันในเวทีโลก**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด.
- จิรณี ตันติรัตนวงศ์. (2552). **นโยบายการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศ
และการจัดทำหลักสูตรรายวิชาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ**. บรรยายที่ มหาวิทยาลัยบูรพา
วันที่ 21 พฤษภาคม 2552. ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2553, จาก <http://cid.buu.ac.th/TQF/TQF.pdf>.
- ทิตนา แหมมณี เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ และ ภาสิต ประมวลศิลปชัย. (2548). **การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซีปปา:
CIPPA MODEL: องค์ความรู้จากการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน**.
กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- บวร ปภัสราทร. (2553). **กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ: แนวคิด นโยบายและแนวปฏิบัติ**. บรรยายที่ มหาวิทยาลัย
วงษ์ชวลิตกุล จังหวัดนครราชสีมา วันที่ 11 พฤษภาคม 2553.
- พงษ์พันธ์ พงษ์ไธยา. (2542). **พฤติกรรมกลุ่ม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- มกราพันธุ์ จุฑารส. (2553). **รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการ**. โครงการสัมมนาการพัฒนาคุณลักษณะ
บัณฑิตอุดมคติไทย ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา (TQF : H.Ed). วันที่ 17 มิถุนายน 2553
ณ โรงแรมขวัญมอ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิจารณ์ พานิช. (2553). **ความคืบหน้าของ TQF**. ค้นเมื่อ 9 ตุลาคม 2553,
จาก <http://gotoknow.org/blog/council/375224>.
- ศิริสุดา ไกรวิจิตร. (2552). **แนวคิดและหลักการพัฒนาอาจารย์**. ค้นเมื่อ 28 กันยายน 2553,
จาก <http://www.scc.ac.th/research/article/48/sirisuda>.

สงบ ลักษณะ. (2544). การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเสริมสร้างหรือทำลายการศึกษา ?.

สถานปฎิรูป. 76-77.

สุนทร ไส่ถิพันธ์. (2553). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติและบทบาทของผู้บริหารยุคใหม่. ค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2553, จาก <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews4/ppt3.pdf>.

สุภาพ ณ นคร. (2553). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. โครงการอบรม คณาจารย์กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ภายใต้โครงการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทยเขตภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ เรื่อง “การออกแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา” วันที่ 29-30 กันยายน พ.ศ. 2553 ณ มหาวิทยาลัย วงษ์ชวลิตกุล จังหวัดนครราชสีมา.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา. (2540). การบริหารโรงเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550). การจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2564). ค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2553, จาก <http://www.mua.go.th/~budget/doc/seminar23mar50-longplan.ppt#16>.

_____. (2552). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

_____. (2553). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา. TQF: HEd. ค้นเมื่อ 2 กรกฎาคม 2553, จาก <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/news8.php>.